

Studentennummer: .....

Naam: .....

Examen *Onderwijskunde* – Opleiding Pedagogische Wetenschappen
Academiejaar 2013-2014 - 10 januari 2014 - 1ste zitting

Lees het volgende vóór je start met het oplossen van de vragen:

- Dit examen bevat enkele vragen die sterk gelijken op de voorbeeldexamens. Let op. Bij die vragen zijn de stellingen wel veranderd!
- Plaats op elk blad van deze examenbundel je naam en studentennummer!
- Heb je dat ook gedaan op je roze scoreformulier?
- Het permutatienummer (versienummer van het examen) wordt door ons ingevuld.
- Bij elke vraag is slechts één antwoordalternatief juist.
- Het aanduiden van een juist alternatief levert een positieve score op.
- Probeer elke vraag zo goed mogelijk te beantwoorden.
- Ongeveer de helft van de vragen peilt naar je beheersing op het weet- en inzichtsniveau. De andere helft peilt vooral de beheersing van de cursus op het toepassingsniveau.
- Let op met de stellingen. Ze zijn waar of onwaar. Gebruik de informatie uit de stellingen dus niet ondoordacht bij het beantwoorden van vorige of volgende vragen.
- Succes!

Vraag 1

Lees dit artikel uit de standaard van 28 december 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen

Leercontract dreigt te verdwijnen

Jongeren maken nauwelijks nog gebruik van de leertijd, een alternatieve opleiding voor scholieren die liever praktijkervaring opdoen. Begeleiders en experts schreeuwen om een beter sociaal statuut, zo schrijft De Standaard zaterdag.

Scholieren die liever de handen uit de mouwen steken, kunnen vanaf vijftien jaar kiezen voor een leertijd – een opleiding die het accent legt op praktijkervaring, door vier dagen in de week mee te draaien in een onderneming. Het systeem bestaat al meer dan honderd jaar, maar dreigt stilaan te verdwijnen.

Het aantal leerlingen daalde de laatste tien jaar van 7.000 naar amper 3.000 jongeren in 2013. Bovendien wordt het kostenplaatje van de leertijd financieel onhoudbaar.

Hoewel de alternatieve opleiding kampt met een negatief imago, ligt de output opmerkelijk hoog. Eén jaar na het beëindigen van de vorming heeft 85 procent van de jongeren werk. Na vijf jaar is niet minder dan veertig procent als zelfstandige aan de slag.

Maar ondanks de gunstige professionele vooruitzichten slaat de formule niet meer aan bij jongeren. ‘Komt deels door het verouderde statuut’, aldus Neyens. ‘Wie in de leertijd zit, werkt tegen een lage vergoeding en soms ook tijdens de vakanties. Wat de jeugd duidelijk tegenstaat.’

Beoordeel in verband met dit artikel de volgende stellingen:

1. Het “leercontract” waarvan sprake in dit uittreksel is een verwijzing naar een component van het didactisch handelen (werkvorm) op het mesoniveau van het onderwijskundig referentiekader.
2. De “output” waarvan sprake in dit uittreksel verwijst naar performance indicatoren zoals die een rol spelen op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
3. Het “leercontract” waarvan sprake in dit uittreksel is een manier om de melioristische visie op het curriculum vorm te geven.
4. Het “leercontract” zoals beschreven in dit uittreksel, voldoet aan de basiscriteria om beschreven te worden als een constructivistische instructie-aanpak.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
B. Alleen stelling 2 is correct.
C. Alleen stelling 3 is correct.
D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 2

Lees dit artikel uit De Standaard van 24 december 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen.

Helft klagende studenten krijgt gelijk

De Raad voor Examenbetwistingen heeft dit jaar een recordaantal Vlaamse hogeschool- en universiteitsstudenten over de vloer gekregen. Dat schrijven Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg. Eén student op twee krijgt gelijk.

Voor dit jaar gaat het om 417 dossiers, 30 procent meer dan in 2012. De raad raakt bekender onder studenten, maar het is vooral de relatief nieuwe bachelor- en masteropleiding die voor meer discussies zorgt. Veel studenten moeten via de raad passeren om onterecht ingetrokken studiepunten terug te krijgen.

Het gaat om een nieuwe procedure die voor een deel de stijging verklaart, luidt het bij het kabinet van minister van Onderwijs Pascal Smet, dat de cijfers wil nuanceren. 'Dat meer dan de helft van de studenten gelijk krijgt voor de Raad, is misleidend. Want in meer dan de helft van de gevallen moet die een oordeel vellen inzake overmachtssituaties bij studenten', aldus Nina Mallants, woordvoester van minister Smet. Dit jaar heeft 52 procent van de studenten gelijk gekregen van de raad. Vijf jaar geleden was dat nog maar 30 procent.

Beoordeel in verband met dit artikel de volgende stellingen:

1. De “Raad voor Examenbetwistingen” is opgericht in de context op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
2. De “overmachtssituaties bij studenten” zoals die hier besproken worden zijn te situeren op het mesoniveau van het onderwijskundig referentiekader.
3. De “Raad voor Examenbetwistingen” is een element van de organisatie op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
4. Het kabinet van Minister Smet is een actor in de context, op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 3

Lees dit artikel uit De Standaard van 13 december 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen.

Maatschappelijk werker voor wie schoolfactuur niet betaalt

Ouders die hun schoolfactuur niet betalen, zullen huisbezoek krijgen van een maatschappelijk werker van de dienst Samen Leven. De Antwerpse OCMW-voorzitter Liesbeth Homans wil zo preventief ingrijpen bij gezinnen met kinderen waar mogelijk problemen zijn. (...) In haar plan besteedt ze veel aandacht aan het bestrijden van kinderarmoede en generatiearmoede. Homans hanteert een stoutmoedige strategie. Ze wil actief ingrijpen in het leven van gezinnen met kinderen. 'Ik noem het een aanklampbeleid', zegt Homans. 'We zullen als stad en OCMW op uw vel zitten. Af en toe zal u het gevoel hebben dat u door ons wordt gestalkt, maar het is in het belang van u en uw kind. We willen de spiraal van armoede doorbreken die van de ene generatie op de andere overgaat.' 'Niet betaalde schoolfacturen zijn vaak een indicatie van een groter probleem', zegt Homans. Willem De Beuckelaer, voorzitter van de privacy commissie, heeft ernstige bedenkingen bij de plannen van Homans: 'Scholen die informatie over wanbetalingen doorspelen aan de stad, begeven zich in de illegaliteit.'

Een manier om bij gezinnen binnen te raken, is via de schoolfactuur. 'Onbetaalde schoolfacturen zijn vaak een indicatie dat er iets mis loopt in een gezin. We vragen scholen om ons de namen te bezorgen van ouders die hun schoolfactuur niet hebben betaald', zegt Homans. (...) Onbetaalde schoolfacturen leiden vaak tot spijbelgedrag, en spijbelgedrag leidt tot ongekwalificeerde uitstroom. En dat willen we vermijden.'

Beoordeel in verband met dit artikeluittreksel de volgende stellingen:

1. Homans treedt hier op bij een aspect van de organisatie op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
2. "Willem De Beuckelaer, voorzitter van de privacy commissie" treedt hier op als een actor in de context op het mesoniveau van het referentiekader.
3. De "maatschappelijk werker van de dienst Samen Leven" is een actor uit de context op het mesoniveau van het onderwijskundig referentiekader.
4. De zinsnede rond de "Onbetaalde schoolfacturen" is een verwijzing naar de organisatie op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
 B. Alleen stelling 2 is correct.
 C. Alleen stelling 3 is correct.
 D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 4

Lees dit artikel uit De Standaard van 12 december juni 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen

Steden en gemeenten wijzen onderwijs-CAO af.

De koepelorganisatie van het stedelijk en gemeentelijk onderwijs (OVSG), wijst de onderwijs-cao van Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet af. Dat laat de organisatie donderdag weten in een persbericht. De cao wordt vrijdag ter ondertekening voorgelegd aan de vakorganisaties en werkgeversverenigingen uit het onderwijs, maar volgens de OVSG legt de minister 'bepaalde delen van de factuur voor zijn toezeggingen in het bakje van de werkgevers'.

Eind augustus raakte bekend dat de leerkrachten in Vlaanderen er bruto 236 euro bijkrijgen bij de eindejaarspremie. Netto mogen zij circa 115 euro bijtellen. De verschillende betrokken organisaties moesten de ontwerp-cao nog voorleggen aan hun leden, en niet iedereen is onverdeeld gelukkig met de plannen van de minister, zo blijkt donderdag.

'Voor ons liepen deze onderhandelingen fout vanaf de eerste dag', zegt de OVSG. 'De overheid gaf toen te kennen uitsluitend over het eisencahier van de vakorganisaties te willen praten. De verzoeken van de werkgevers, in ons geval de stedelijke en gemeentelijke schoolbesturen, zouden niet aan bod komen. OVSG bleef de onderhandelingen echter alle kansen geven.'

Signaal

Nu de OVSG het eindresultaat van de besprekingen kent, wil de organisatie een signaal geven. 'Uiteraard staan wij volledig achter de positieve elementen die deze cao voor de personeelsleden met zich meebrengt. Goed betaald en gemotiveerd personeel is een van de basisvoorwaarden voor kwalitatief onderwijs. Maar we stellen vast dat de minister bepaalde delen van de factuur voor zijn toezeggingen in het bakje van de werkgevers legt.'

Vooraf het deeltijds kunstonderwijs - waarvan 93,7 pct. door steden en gemeenten wordt bestuurd - wordt getroffen, zegt het OVSG. 'Administratieve personeelsleden in academies zullen binnenkort twee uur per week minder moeten werken. De minister gaat ervan uit dat de inrichtende besturen op eigen kosten een oplossing vinden om het werk alsnog gedaan te krijgen. De impact van deze maatregel is op zich misschien beperkt, maar het is de zoveelste keer dat het deeltijds kunstonderwijs uit de boot valt.'

Lees en beoordeel over dit krantenartikel de volgende stellingen:

- 1 De koepelorganisatie van het stedelijk en gemeentelijk onderwijs (OVSG), treedt hier op als een instructieverantwoordelijke op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
- 2 De koepelorganisatie van het stedelijk en gemeentelijk onderwijs (OVSG), treedt hier op als een actor in de context op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
- 3 Het "eisencahier van de vakorganisaties" is een verwijzing naar de acties van een actor in de context op het mesoniveau van het onderwijskundig referentiekader.
- 4 Het "deeltijds kunstonderwijs" waarvan sprake in dit uittreksel verwijst naar aspecten van de organisatie op het mesoniveau van het onderwijskundig referentiekader.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 5

Lees dit artikel uit De Standaard van 12 december 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen.

Amper twintig procent Roma-ukjes gaat naar de kleuterschool

De Romakinderen doen het niet goed in het Vlaams onderwijs. Maar elders ook niet. Dat komt onder meer door de discriminatie die op hen woog in hun herkomstlanden en in de dominante rol van de grote familie in de opvoeding van kinderen: die laat geen plaats voor de school.

De Roma-kinderen zijn in het Vlaams onderwijs de meest kwetsbare groep van de nieuwkomers-leerlingen uit Midden- en Oost-Europa. Hun resultaten zijn niet goed.

De kleuters gaan zelden naar school. De leerplichtigen spijbelen veel.

Er is één troost. In andere EU-landen is het niet beter, zo melden Joris Wauters, Ward Nouwen en Noel Clycq (CeMIS, Universiteit Antwerpen) in een studie die ze vrijdag voorstellen op een studiedag over intra-Europese migratie.

EU-cijfers suggereren dat amper 20 procent van de Roma-ukjes kleuterschool volgt en minder dan 50 procent de laatste kleuterklas. Denemarken, Frankrijk, Oostenrijk en Spanje, zijn blij omdat de helft van de Roma-kinderen bij hen 'regelmatig en succesvol' school zou lopen. Elders is het erger, zeker in de herkomstlanden zoals Roemenië, Bulgarije, Tsjechië, Slowakije.

In Roemenië – van waar nogal wat Roma's naar hier komen – is 28 procent van de leerplichtige Roma-kinderen zelfs niet ingeschreven in een school.

Dat brengt ons meteen bij het eerste verklarend element. De meeste immigranten uit Midden- en Oost-Europa komen naar hier om meer te verdienen. De Roma niet. Velen van hen ontvluchten hun land voor de discriminatie en het racisme waarvan ze daar het slachtoffer waren; en die hebben hen voor het leven getekend. Ze zijn uitgestotenen.

Beoordeel hierover de volgende stellingen:

1. De vaststelling dat Roma kinderen weinig ingeschreven zijn in een school verwijst naar de invloed van de context op het mesoniveau van het onderwijskundig referentiekader.
2. Wanneer men verwijst naar "de opvoeding van kinderen die geen plaats laat voor de school" verwijst men naar de rol van de context op het microniveau in het onderwijskundig referentiekader.
3. In het uittreksel worden concrete performance indicatoren naar voren geschoven over het Vlaamse Onderwijs.
4. De discriminatie waarvan sprake in het uittreksel verwijst naar organisatievariabelen op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 6

Lees volgend uittreksel uit De Standaard van 4 december 2013 en beoordeel dan de stellingen.

Katholiek net knipt zelf in te talrijke studierichtingen

Het katholiek onderwijsnet gaat zelf knippen in de talloze studierichtingen in het secundair onderwijs. Het heeft daarvoor een methode ontwikkeld en legt dit voorstel voor aan al zijn directies.

Het secundair onderwijs heeft veel te veel studierichtingen, die ook nog slecht geordend zijn.

'Die slechte ordening verleidt jongeren en hun ouders vaak tot het maken van verkeerde keuzen', zegt Chris Smits, secretaris-generaal van het katholiek secundair onderwijs. Alle partijen en netten en groepen zijn het erover eens dat moet geknipt worden in die

afstudeerrichtingen; dat is ook een van de doelstellingen geworden van de hervorming van dit onderwijsniveau waarover de Vlaamse regering een compromis heeft bereikt. Maar de

overheid heeft nog wat tijd en overleg nodig eer ze weet hoe ze dat gaat aanpakken. Het katholiek onderwijs had bij zichzelf al een veranderingsproces op gang gebracht, en wil

dit niet stoppen.

Ook in het dossier schaalvergroting en de vorming van grote scholengroepen, doet zich dat voor: de overheid heeft nog geen overeenstemming bereikt over het 'hoe', en het katholieke

net laat het proces dat het intern op gang had gebracht, niet stilvallen.

Chris Smits: 'We vinden dat we als grootste net de moed moeten hebben de oefening van de vermindering van het aantal richtingen zelf te maken. Een beslissing is dit nog niet. We

hebben een voorstel dat stoelt op principes die we vroeger intern zijn overeengekomen en dat leggen we de komende weken voor aan de achterban; we denken dat we in vijf

bijeenkomsten een duizendtal directieleden daarover zullen ontmoeten.'

'Onze aanpak vertrekt van vijf studiegebieden, vier finaliteiten, en een databank over de slaagkansen na alle bestaande opleidingen.'

De vijf studiegebieden waarin het katholiek secundair onderwijs zijn aanbod wil indelen zijn: economie en maatschappij, welzijn en maatschappij, wetenschappen en techniek, kunst en creatie, taal en cultuur.

1. Chris Smits, secretaris-generaal van het katholiek secundair onderwijs, treedt hier op als een actor in de context op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
2. De vijf studiegebieden waarin het katholiek secundair onderwijs zijn aanbod wil indelen, is een verwijzing naar de organisatie op het mesoniveau van het referentiekader.
3. In het uittreksel van dit artikel is er expliciet sprake van stakeholders in de context de een invloed uitoefenen op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
4. De "databank over de slaagkansen van alle bestaande opleidingen" is gebaseerd op informatie afgeleid van een component van het didactisch handelen op het macroniveau.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 7

Lees volgend uittreksel uit De Standaard van 4 december 2013 en beoordeel dan de stellingen.

Belg weet zo goed als niets van geldzaken

Tachtig procent van de Belgen weet weinig tot niets over geldzaken en beleggingen.

Kan u uit een lijst van spaarboekjes vliegensvlug de interessantste formule kiezen voor geld dat minder dan een jaar op de rekening blijft staan? Dan bent u een witte raaf. Nauwelijks zes procent van de Belgen slaagt er in om in minder dan een halve minuut de beste van drie aanbiedingen te kiezen. Ook de kennis van pensioensparen, roerende voorheffing en obligaties is ondermaats, blijkt uit een test die internetspaarbank Rabobank.be liet uitvoeren bij meer dan duizend Belgen. Zo weet slechts 15 procent dat een stijgende langetermijnrente de obligatieprijs doet dalen – een obligatie met een vaste rente wordt dan immers minder interessant. Vier op de vijf Belgen halen niet eens de helft op de test. (...)

Het is niet voor het eerst dat blijkt dat de financiële kennis van de Belgen ondermaats is. Bij een gelijkaardige bevraging door Rabobank.be vorig jaar was de Belg ook al gezakt.

Sindsdien is de kennis niet verbeterd, integendeel: het cijfer ging licht achteruit.

De voorbije jaren groeide de consensus dat vooral de financiële en economische geletterdheid van jongeren opgekrikt moet worden. Daarvoor wordt uitdrukkelijk naar de scholen gekeken. (...)

Ook minister van Onderwijs Pascal Smet (SP.A) weet waar de klepel hangt. (...) Smet lanceerde twee jaar geleden het voorstel om een algemeen vak economie in te voeren, verplicht voor alle leerlingen. Maar de minister werd teruggefloten door de onderwijskoepels. Sinds september 2010 is financiële opvoeding wel opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen.

1. Minister Smet speelt in op de “social efficiency” benadering van het curriculum als reactie op de onderzoeksresultaten in dit artikel.
2. Het onderzoek verwijst naar performance indicatoren die verzameld zijn over het Vlaamse onderwijs op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
3. Dat de minister “een algemeen vak economie in te voeren, verplicht voor alle leerlingen” wil invoeren is een uitvloeisel van een humanistische visie op curriculumontwikkeling.
4. Het Vlaamse beleid over financiële opvoeding van leerlingen secundair onderwijs – zoals vermeld in het artikel – is een ingreep in de organisatie op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.

Kies één van de volgende alternatieven:

A. Alleen stelling 1 is correct.

B. Alleen stelling 2 is correct.

C. Alleen stelling 3 is correct.

D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 8

Je vindt bij vrijwel alle behavioristische auteurs de associatiewetten onder een of andere vorm terug. Lees en beoordeel de volgende voorbeelden en beoordeel in welke mate de verwijzing naar een concrete associatiewet juist is.

1. Wanneer een collega student je een mnemonic adviseert om de verschillende vertakkingen van de hoofdzenuw te onthouden aan de hand van de zin “Ten Zebras Bought My Car” (van boven naar beneden: Temporal branch, Zygomatic branch, Buccal branch, Masseteric branch, Cervical branch)”, *dan past die medestudent het principe van de contrasten toe.*
2. Wanneer een medestudent bij de ontwikkeling van procedurele kennis initieel verwijst naar declaratieve kennis, dan past hij het *principe van de contrasten toe.*
3. Bij het uitwerken van de oplossing van een scheikundige reactie met gassen verwijst de leerkracht naar een het ontstaan van een ontploffing door lekkende gassen in een zwembad.
Dit is een toepassing van het principe van de contiguiteit.
4. Bij het bespreken van de schrijfwijze van een Latijns woord verwijst een collegaleerling naar een fout die hij maakte bij de schrijfwijze van een afgeleid werkwoord.
We herkennen hier het principe van de gelijkheid.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 9

Examens en toetsen keren terug als een vaste component van het didactisch handelen in leer- en instructieprocessen. We kunnen deze vanuit verschillende theoretische visie op leren en instructie belichten. Lees en beoordeel hierover de volgende stellingen.

1. Een klassiek examen – zoals u nu aan het uitwerken bent – sluit aan op elke visie op visie op leren en instructie.
2. Een summatieve toets is een vorm van “feed up” volgens het model van Hattie & Timperley.
3. De feed forward na een formatieve toets stimuleert – aansluitend bij het cognitivisme – de verdere elaboratie en organisatie van kennisverwerking.
4. De driedelige visie op feedback van Hattie & Timperley is een directe vertaling van het “shaping” principe volgens Skinner.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 10

Thorndike – als één van de voorlopers van het behaviorisme - definieerde een aantal wetten die helpen verklaren waarom leren wordt bevorderd. Er is ook een bepaald verband tussen deze wetten en de leerprincipes van Skinner op leren. Beoordeel de volgende stellingen over de relaties tussen de theoretische opvattingen van beide behavioristische auteurs.

1. Bij Thorndike houdt “Associative Shifting” in dat er géén “Law of effect” van toepassing is.
2. De “antecedenten” zoals Skinner die toepast, sluiten aan bij “Associative shifting” van Thorndike.
3. “Shaping” zoals gedefinieerd door Skinner, is vergelijkbaar met “Associative shifting” zoals gedefinieerd bij Thorndike.
4. Zonder de werking van een soort “Law of Effect” van Thorndike kan “shaping” niet werken zoals beschreven door Skinner.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 11

Skinner is op veel manieren een zeer “actueel” onderwijsdeskundige. Veel van zijn opvattingen kunnen het onderwijs van vandaag helpen vorm geven.

Lees en beoordeel de volgende stellingen over de praktische vertaling van Skinner zijn theoretische opvattingen.

- 1 Een klassieke formatieve toets die leerlingen individueel oplossen en waarop de lerenden enkele lessen later feedback krijgen, is – volgens Skinner - een voorbeeld van de toepassing van “contingencies of reinforcement”.
- 2 Door “shaping” pas je - volgens Skinner – stap voor stap de stimulus aan zodat je het uiteindelijk gewenste gedrag bereikt.
- 3 Het maken van fouten bij het oplossen van een geschiedenisprobleem, is volgens Skinner geen probleem, zolang je maar de bekrachtiging aanpast.
- 4 “Chaining” is gericht op het ontwikkelen van positief bekrachtigd gedrag volgens een strakke aaneenrijging van deelstapjes.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 12

Goede leerdoelen stellen een strakke eis aan de formulering ervan. In functie hiervan introduceerden we het gebruik van taxonomieën. Daarbij kwam vooral de herwerkte versie van de taxonomie van Bloom om de hoek kijken. In de volgende stellingen wordt telkens één leerdoel beschreven. Daarbij wordt het leerdoel vervolgens geordend volgens de taxonomie van Bloom: gedrags- en inhoudscategorie. Beoordeel de stellingen en haal de enige juiste ordening van een leerdoel er uit.

1. Het verzinnen van een nieuwe verhaalstructuur voor het boek de Kapellekensbaan van Louis Paul Boon.
Dit verwijst naar het CREËREN van een PROCEDURE.
2. Een uit elkaar gehaalde ontploffingsmotor aan de hand van een schema grafisch weergeven.
Dit verwijst naar het EVALUEREN van een PROCEDURE.
3. Het spelen van een rollenspel m.b.t. de relatie tussen de Engelse koningin Elisabeth I en Marie Stuart of Scotland.
Dit verwijst naar het zich INZICHT in een BEGRIP.
4. Het effect van te weinig spaargeld op de beschikbare gelden (liquiditeiten) voor het aanzwengelen van de economie identificeren.
Dit verwijst naar het BEGRIJPEN van FEITEN.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 13

Zoals beloofd zijn er twee vragen over de taxonomie van leerdoelen (Bloom). Beoordeel opnieuw de stellingen en selecteer de enige juiste typering van het leerdoel.

1. Het schrijven van een recensie over het gedicht "Stom als een steen" van Herman Brusselmans.
Dit verwijst naar het TOEPASSEN van een PROCEDURE.
2. Een aquarel uitwerken, geïnspireerd op de Noodlot symfonie (5de symfonie) van Beethoven.
Dit verwijst naar het CREËREN van METACOGNITIE.
3. Een historisch overzicht uitwerken m.b.t. de economische ontwikkeling van het Ruhrgebied in Duitsland.
Dit verwijst naar CREËREN van een PROCEDURE.
4. De voedingswaarde van een reep chocolade bepalen op basis van de ingrediëntenlijst op de verpakking.
Dit verwijst naar het zich EVALUEREN van BEGRIPPEN.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 14

Feedback is volgens Hattie (2009) één van de meest effectieve instructieaanpakken om leerprestaties te verbeteren. Hij ontwikkelde samen met zijn collega Timperley een feedbackmodel (2007). Beoordeel hierover de volgende stellingen.

1. “Bekrachten” is volgens Timperley en Hattie niet de beste basis om leerprestaties te verbeteren.
2. Volgens Timperley en Hattie is feedback best gebaseerd op de resultaten van toetsen.
3. Correctieve feedback is gebaseerd op en beperkt zich tot de taakuitvoering.
4. Feedback gericht op de zelfregulatie van de student, heeft de grootste effectiviteit.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 15

Bij het cognitivisme werden een reeks evidence-based instructieaanpakken besproken. Eén ondergebruikte aanpak is gebaseerd op “mnemonics”.

Hieronder zie je een mnemonic om de aftakkingen van de gezichtsenuw te kunnen onthouden. Je onthoudt om te beginnen de zin “To Zanzibar By Motor Car”. Dit verwijst naar de volgende aftakkingen (van boven naar beneden: Temporal aftakking, Zygomatice aftakking, Buccal aftakking, Masseteric aftakking, Cervical aftakking). Nog andere studenten gebruiken hier voor de mnemonic: “Ten Zebras Bought My Car.”

En welke spieren gebruik je om gelaatsuitdrukkingen vorm te geven: Denk dan gewoon aan welke spieren je gebruikt om “PSS” te zeggen: Posterior belly of digastric, Tepedius, Styohyoid.

De volgende stellingen beoordelen de waarde van mnemonics volgens de cognitivistische visie op leren en instructie.

1. Mnemonics worden best door een instructieverantwoordelijke aangereikt; dit vergemakkelijkt de elaboratie en organisatie in het lange termijn geheugen.
2. Bovenstaande mnemonics zijn effectief omdat ze helpen een volledig nieuw schema te ontwikkelen, dat wordt opgeslagen en later opgehaald uit het lange termijn geheugen.
3. De voorbeelden illustreren een variant van de acroniem-methode zodat de nieuwe kennis beter kan onthouden worden.
4. Deze mnemonics werkt omdat declaratieve kennis gekoppeld wordt aan beelden bij de schemavorming over de verschillende spieren of zenuwbanen.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.**
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Studentennummer: .....

Naam: .....

Vraag 16

Het cognitivisme bouwt verder op een aantal heldere assumpties. In de stellingen hieronder overlopen we een aantal van deze basisassumpties bij het informatieverwerkend model. Beoordeel deze stellingen.

1. Informatieverwerking is interactie, wat betekent dat er altijd interactie is met andere lerenden bij het verwerken van kennis.
2. De verwerkte informatie wordt opgeslagen in één van de verschillende geheugens.
3. Bij het informatieverwerkend model is het aanreiken van stimuli niet meer belangrijk.
4. Informatie in de geheugens kleurt de manier waarop nieuwe informatie via de zintuigen wordt opgepikt en verwerkt.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Studentennummer: .....

Naam: .....

Vraag 17

Wandplaten blijven een klassieker in het onderwijs; en dat ondanks het succes van nieuwe technologieën. Hieronder zie je een wandplaat over de samenstelling van menselijk bloed.

http://www.educatheek.nl/Bloed-wandplaat_11125.html

Beoordeel - vanuit een cognitivistische visie op leren en instructie - de volgende stellingen over instructie die terug valt op het gebruik van dit soort – interactieve - wandplaten:

1. Wandplaten presenteren aan lerenden een “scripts” om de schema-opbouw in het lange termijn geheugen te ondersteunen.
2. Wandplaten ondersteunen de schemavorming omdat ze het opslaan van multiple representaties versterken bij het ontwikkelen van een schema over “bloed” in het lange termijn geheugen.
3. Deze wandplaten lokken het zoeken van “gelijkenissen en verschillen” uit in de externe kennisrepresentaties.
4. Wandplaten zijn juist zo effectief omdat ze lerenden aanzetten externe kennisrepresentaties te kopiëren als basis voor interne kennisrepresentatie.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.**
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Studentennummer: .....

Naam: .....

Vraag 18

Op de foto hieronder zie je studenten die - éérst elk individueel - een deel van een complexe tekst over “leermoeilijkheden” hebben doorgenomen en elk voor dat deel een mindmap hebben ontwikkeld. Vervolgens brengen ze hun mindmap samen met die van andere studenten. Om beurt verduidelijken ze dan hun mindmaponderdeel naar de andere studenten toe. Op het einde wordt de complete mindmap naast die van andere groepjes gehangen en moeten de lerenden zoeken naar gelijkenissen en verschillen tussen de uitwerkingen van de mindmaps.

Beoordeel de volgende stellingen over deze instructie-aanpak op basis van de theoretische basis bij visies op leren en instructie.

1. De zelf getekende mindmap van elke individuele student is een “frame” dat in het geheugen wordt opgeslagen.
2. Deze aanpak stelt een vorm van script voor dat garandeert dat het samenwerkend leren productiever zal zijn en dus zal leiden tot beter leren.
3. De mindmap is een directe weergave van de “interne representatie” van de kennis in het eigen lange termijn geheugen.
4. Het uitwerken van een mindmap ondersteunt de autonome fase bij de ontwikkeling van de procedurele kennis in het lange termijn geheugen.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.**
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 19

Leerlingen zelf “vragen doen ontwikkelen” is een evidence-based instructiestrategie die aansluit bij de cognitivistische visie op leren en instructie (zie bv. Hattie, 2009). We kunnen het gebruik van “vragen stellen” koppelen aan verschillende thema’s in de cursus; bv. leerdoelen formuleren, leerplandoelstellingen, ... In deze examenvraag kijken we het gebruik van “starters”. Deze “starters” worden aan de leerlingen gegeven om zelf vragen uit te werken bij de te verwerken leerinhouden. Typische starters zijn:

- *Zoek een verbetering van...*
- *Bedenk ...*
- *Verzin ...*
- *Wat denk je dat ...*
- *Geef motieven ...*
- *Geef mogelijke oorzaken van ...*
- *Vind aanwijzingen ter ondersteuning van ...*

Beoordeel in relatie tot deze aanpak de volgende stellingen:

1. De hier opgesomde starters ondersteunen het bereiken van leerdoelen op het niveau “creëren” volgens de herwerkte taxonomie van Bloom.
2. Deze starters zijn typische aanzetten voor het formuleren van eindtermen voor de verschillende kennisdomeinen in een curriculum.
3. Starters dwingen lerenden om bij het uitwerken van vragen veel grondiger en actiever hun voorkennis te verkennen.
4. Het is beter dat de leerkracht vragen uitwerkt op basis van deze starters dan dat lerenden dat doen omdat dit dan méér garanties biedt dat lerenden hun kennis elaboreren en organiseren.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Studentennummer: .....

Naam: .....

Vraag 20

In de schermafbeelding hieronder zie je hoe lerenden voor de Latijnse verbuigingen een mindmap hebben uitgewerkt (je ziet slechts een fragment van de complexe mindmap) <http://www.mindmeister.com/nl/82959641/latijn-we-onthouden>).

Beoordeel de volgende stellingen die deze aanpak situeren binnen een aanpak van leren en instructie:

1. Deze aanpak is effectief omdat het de cognitieve fase bij het ontwikkelen van de procedurele kennis over verbuigen van Latijnse woorden ondersteunt.
2. Deze aanpak is enkel geschikt voor de elaboratie en organisatie van declaratieve kennis bij het opslaan in het lange termijn geheugen.
3. Deze aanpak werkt omdat er multiple representaties aangeboden worden bij het ontwikkelen van de kennis over Latijnse verbuigingen.
4. Deze mindmap helpt de kennis te hercoderen om zo de opbouw van de complexe kennis in het geheugen te ondersteunen.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 21

Via http://phet.colorado.edu/sims/equation-grapher/equation-grapher_nl.html, kan je wiskunde-simulatiepakketten gebruiken. In onderstaand voorbeeld gaat het om een wiskundepakket waarmee leerlingen wiskundige (polynomiale) vergelijkingen grafisch kunnen voorstellen. De vorm van de curve zal veranderen wanneer constante waarden worden veranderd. Met de schuivertjes rechts kan je de waarden voor de constanten vergroten en verkleinen. Meteen zie je de effecten “vertaald” in een grafische voorstelling. Het gaat hier duidelijk om een onderwijstechnologische toepassing.

Beoordeel de volgende stellingen:

1. Het manipuleren van de waarden bij de vergelijkingen op het scherm bouwt verder op het werken met symbolic en enactive representations.
2. Het manipuleren van de vergelijkingen in deze simulatie garandeert dat zelfontdekkend leren kan ontstaan.
3. Het manipuleren van de simulatie illustreert hoe alle fasen van experiential learning kunnen doorlopen worden.
4. Wanneer leerlingen de simulatie gebruiken om de leerinhouden m.b.t. polynomiale vergelijkingen te verwerken, dan garandeert dit het actief experimenteren.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 22

“Collaborative learning” staat voorop als een zeer effectieve instructieaanpak in de meta-analyse van Hattie (2009). In onderstaande foto zijn een groep lerenden van een school in Halle (secundair onderwijs) aan de slag gegaan met het bouwen van robots en ze programmeren deze robots via een computer. Beoordeel de volgende stellingen die deze onderwijstechnologische toepassing betrekken op de theoretische basis rond het gebruik ervan in de klas.

<http://www.editiepajot.com/regios/7/articles/11248>

1. Vygotsky verklaart de effectiviteit van samenwerkend leren door te verwijzen naar “social speech”: het externaliseren van de eigen cognitieve processen zodat dit door andere lerenden kan geïnternaliseerd worden.
2. Deze onderwijstechnologische toepassing voldoet aan alle kenmerken van een sociaal-constructivistische instructieaanpak volgens Jonassen.
3. De bovenstaande beschrijving omvat de fasen van het ervaringsgericht leren.
4. Het programmeren van de robots omvat het gebruik van scripts bij het samenwerkend leren.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 23

Volgens de taxonomie van Brown stuurt metacognitie verschillende types regulatieprocessen aan. Beoordeel de ordening van de volgende voorbeelden volgens de taxonomie van Brown. De voorbeelden sluiten aan bij een wiskundeopgave met berekening van vierkantswortels.

1. Ik dacht bij mezelf "Hoe had ik dit vroeger al eens aangepakt?"
Dit verwijst naar de metacognitieve strategie "plannen".
2. Ik vroeg mezelf: "Ben ik wel goed bezig?"
Dit verwijst naar de metacognitieve strategie "evalueren".
3. Ik dacht bij mezelf: "Let op, hier zal ik snel fouten maken?"
Dit verwijst naar de metacognitieve strategie "monitoren".
4. Ik dacht bij mezelf "Ik pak dit soort dingen best 's ochtends vroeg aan."
Dit verwijst naar de metacognitieve strategie "evalueren".

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 24

Lees volgende stellingen over metacognitie en hogere orde vaardigheden:

1. De vragen die worden gesteld bij het hanteren van de "beertjes van Meichenbaum", komen overeen met de verschillende regulatiestrategieën volgens de taxonomie van Brown.
2. Metacognitieve kennis omvat enkel procedurele kennis.
3. Tijdens het overschrijven van de tekst van het bord, bewust nakijken of de tekst foutloos is overgenomen, is een voorbeeld van de metacognitieve regulatiestrategie "evalueren".
4. Wanneer de lerenden – zoals voorgeschreven in de opdracht – eerst nakijken hoeveel opdrachten ze in het totaal moeten aanpakken, dan is dit een voorbeeld van metacognitieve regulatie (voorspellen).

Kies één van de volgende alternatieven die de juiste/correcte/adequate stelling aangeeft:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 25

Eén van de succesvolle constructivistische toepassingen in het Vlaamse onderwijs, is peer tutoring en student tutoring. De aanpakken worden dikwijls gerelateerd aan het omgaan met diversiteit in de klas. Vanuit verschillende thema's in de cursus kunnen we dit beargumenteren. Beoordeel over deze instructieaanpakken de volgende stellingen.

1. Student tutoring is vooral geschikt voor risicogroepen (schoolachterstand, anderstalig, allochtone jongeren, ...).
2. De effectiviteit van peer tutoring is afhankelijk van de mate waarin de tutor het tutoringproces volledig zelfstandig stuurt.
3. Onderzoek toont aan dat student tutoring inspeelt op de ZPD als verklaring voor de effectiviteit ervan.
4. Een kritische voorwaarde voor student tutoring is dat het gedrag van de tutors volledig voorgeschreven wordt.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 26

De *kwaliteit* van de evaluatie omvat verschillende dimensies. Lees en beoordeel de volgende stellingen over kwaliteitscriteria bij de evaluatie.

1. Wanneer studenten protesteren over de opzet van een examen boekhouden omdat de basisbegrippen rond *passiva* en *activa* worden bevraagd, dan verwijst dit protest naar het kwaliteitscriterium *validiteit* bij evaluatie.
2. Wanneer een leerkracht zeer regelmatig tussentijds toetst voor wat betreft hun loopsnelheid over 100 meter, dan versterkt deze leerkracht de *validiteit* van zijn evaluatie voor dit leerdoel.
3. Wanneer een leerkracht Fysica het volledige examen baseert op de lessen over optica/lichtbreking die hij aan het begin van het trimester behandelde, dan is de *recentheid* van dit examen aan de orde.
4. Wanneer de evaluatie van een vak wiskunde enkel gebaseerd is op de beoordeling van het zelfstandig project m.b.t. toepassingen van algoritmen bij het ingenieursberoep, dan staat de *betrouwbaarheid* van de toetsing ter discussie.

Welke stelling is correct? Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 27

Het PISA onderzoek kunnen we benaderen vanuit verschillende thema's: evaluatie, diversiteit, kwaliteitszorg, enz.

Lees volgend uittreksel uit de Standaard van 3 december 2013 over het meest recente PISA-onderzoek en beoordeel de stellingen.

Vlaamse scholier Europese maar geen wereldtop

Het Vlaamse onderwijs mag zich nog altijd Europese top noemen als het op wiskunde aankomt. Maar de wereldtop zit volledig in Oost-Azië.

De Vlaamse leerlingen presteren wat wiskunde betreft nog steeds uitstekend binnen Europa maar moeten in hun Aziatische leeftijdsgenoten hun meerdere erkennen. Vlaanderen komt uit op een negende plaats in de wereldwijde rangschikking van landen en regio's. De top zeven is volledig Oost-Aziatisch, met Shanghai op één, gevolgd door Singapore en Hong Kong. Dat blijkt uit de resultaten van Pisa 2012, een driejaarlijkse vergelijking van de prestaties van 15-jarige leerlingen op vlak van wiskunde, lezen en wetenschap in 65 landen. Deze keer stond wiskunde daarin centraal.

De Vlaamse leerling moet met een score van 531 in Europa alleen zijn leeftijdsgenoten uit de dwergstaat Liechtenstein laten voorgaan. Vlaanderen deelt zijn positie met Zwitserland. Het veelgeprezen Finland, dat vaak als model genoemd wordt als het over onderwijs gaat, neemt een duik. Polen, dat zijn onderwijs hervormd heeft, plukt kennelijk de vruchten van die maatregelen. Shanghai, de vorige keer nieuw in Pisa en toen meteen op één, verbetert zijn score nog naar 613 punten.

In de vorige Pisa-studie, die van 2009, stond Vlaanderen met een gemiddelde score van 537 voor wiskunde ergens tussen de vierde en de negende plaats (de exacte positie was moeilijk te bepalen). In Europa was dat goed voor tweede plaats, na Finland. De top was toen al Aziatisch. Bij de laatste editie van Pisa die in het teken van wiskunde stond, die van 2003, stond Vlaanderen helemaal bovenaan en liet het de beste OESO-landen, Finland en Korea, achter zich. De gemiddelde Vlaamse 15-jarige scoorde toen 553 punten. In vergelijking met tien jaar geleden moeten we dus 23 punten inleveren.

1. De PISA resultaten geven aan in welke mate het onderwijs slaagt in zijn social efficiency opvatting van het curriculum.
2. Het PISA onderzoek toont aan dat in het Vlaamse onderwijs er een rechtstreeks verband bestaat tussen taalbeheersing en leerprestaties.
3. Het PISA onderzoek bekijkt enkel performance indicatoren die gericht zijn op leerprestaties.
4. De PISA resultaten onderbouwen de assumptie dat metacognitie een bepalende rol heeft in het bereiken van leerprestaties in het Vlaamse onderwijs.

Kies één van de volgende alternatieven:

A. Alleen stelling 1 is correct.

B. Alleen stelling 2 is correct.

C. Alleen stelling 3 is correct.

D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 28

We hebben twee taxonomieën bestudeerd bij het begrip metacognitie en daarnaast een tweetal modellen voor het oplossen van problemen. Beoordeel de volgende stellingen die deze modellen en taxonomieën op elkaar betrekken.

1. Het model van Wallas overlapt volledig met het model van Polya.
2. De regulatiestrategieën in het model van Brown komen overeen met de probleemoplossingsstappen in het model van Polya.
3. Flavell besteedt geen aandacht aan de feitelijke metacognitieve regulatie in vergelijking met de benadering van Brown.
4. De metacognitieve kenniscomponenten overlappen bij Flavell en Brown.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
 B. Alleen stelling 2 is correct.
 C. Alleen stelling 3 is correct.
D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 29

Rubrics zijn een handig instrument om de toetsing richting te geven. Hieronder zie je een voorbeeld-rubriek die helpt om een praktische opdracht bij natuurwetenschappelijk onderzoek te beoordelen (histoforum.net/webquests/Rubrics_of_Rubrieken.doc).

Bijlage 2 Praktische Opdracht: Natuurwetenschappelijk onderzoek

TITEL: _____

Aftekenkaart

	LEVEL 1 Je gaat voor een 6	LEVEL 2 Je gaat voor een 8	LEVEL 3 Je gaat voor een 10	Perce ntage	Score
Uitvoeren van het voorbereidende onderzoek	De antwoorden op de gestelde vragen zijn correct	..... en zijn voorzien van een correcte uitwerking.	..... en deze uitwerking is voorzien van heldere toelichtingen.	10%	
Vorbereiding eigen onderzoek	De resultaten van het voorbereidend onderzoek worden op een rijtje gezet.	..... en er worden vragen vermeld waar (nog) geen antwoord op is	..... en er worden conclusies getrokken waaruit blijkt dat het voorbereidend onderzoek je op de goede weg helpt voor je eigen onderzoek.	10%	
Probleemstelling en vraag van het eigen onderzoek	Je hebt een echte onderzoeksvraag opgeschreven.	... en deze onderzoeksvraag kan door eigen onderzoek in de klas worden beantwoord door jou.	... en deze onderzoeksvraag is vanuit jezelf verwoord.	5%	
Probleem verkenning	Je noemt bruikbare internetsites en verdiept je in hoe je daar informatie vandaan kunt halen.	.... en je geeft een overzicht van informatie die beschikbaar is.	... en je past je probleemstelling al doende aan of stelt hem zonnodig bij.	10%	

Beoordeel de volgende stellingen over deze aanpak van de evaluatie.

1. Rubrics worden vooral voor self, en peer assessment gebruikt.
2. Rubrics passen enkel bij performance evaluatie.
3. Rubrics geven garanties dat de evaluatie een grotere validiteit heeft.
4. Rubrics ondersteunen de toetsing van alle gedragsniveaus volgens de taxonomie van Bloom.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
 B. Alleen stelling 2 is correct.
C. Alleen stelling 3 is correct.
 D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 30

Volgend uittreksel komt uit een rapport over de evaluatie van de vakoverschrijdende eindtermen, uitgevoerd door de TOR onderzoeksgroep van de Vrije Universiteit Brussel; p. 17 (http://www.vub.ac.be/TOR/main/publicaties/downloads/t2009_1.pdf).

Belemmerende factoren

Leraren konden ook hun mening geven over factoren die hen belemmeren om aan vakoverschrijdende eindtermen te werken. Ook hier geven we een overzicht van de vijf relevantste pijnpunten (meer dan 40 %):

- *ze zijn moeilijk te evalueren (67 %);*
- *het leerplan is nu al overladen (53 %);*
- *er zijn te veel vakoverschrijdende eindtermen om er nog rekening mee te houden (50 %);*
- *ik ben als leraar onvoldoende opgeleid om ermee te werken (47 %);*
- *ze brengen te veel administratie en papierwerk mee (42 %).*

De hoge score voor evaluatieproblemen valt hierbij op: twee leraren op drie weten niet hoe ze dat moeten aanpakken. Voor de wetgever en de belangengroepen die ijveren voor een uitbreiding van het pakket vakoverschrijdende eindtermen, is het ook een belangrijk signaal dat de helft van de leraren nu al vindt dat er te veel zijn.

Beoordeel de volgende stellingen in verband met de vakoverschrijdende eindtermen:

1. De invoering van de VOETen in 2010 betekende een aantasting van de autonomie van de scholen bij de implementatie van het curriculum.
2. De VOETen kunnen contextloos nagestreefd worden; dit geeft veel keuzevrijheid aan de scholen.
3. Niet alle VOETen moeten bereikt worden in het secundair onderwijs.
4. De invoering van de nieuwe VOETen in 2010 weerspiegelt een zuiver sociale efficiëntiebenadering in het Vlaamse curriculum voor het secundair onderwijs.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 31

Hieronder zie je een afdruk van de website over de Centrale Examencommissie Secundair Onderwijs (vroeger middenjury genoemd).

(<http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/examencommissie/index.htm>).

Beoordeel hierover de stellingen.

Examencommissie secundair onderwijs

Je getuigschrift of diploma behalen via de Examencommissie

[ndair](#) > [Examencommissie](#) > Startpagina - Examencommissie van het secundair onderwijs

De Examencommissie secundair onderwijs

Geen getuigschrift of diploma secundair onderwijs?

Bij de Examencommissie kan je **op eigen tempo via zelfstudie een diploma of getuigschrift secundair onderwijs behalen**. De Examencommissie organiseert **enkel de examens**. Er worden geen lessen gegeven of cursussen voorzien. Iedereen kan zich inschrijven voor deze examens ongeacht leeftijd, nationaliteit of vooropleiding.

De examens worden het hele jaar door georganiseerd. Je plant zelf wanneer je een examen wilt afleggen op basis van de beschikbare data. Inschrijven voor de examens kan via het **online platform** van de Examencommissie en kost **30 euro per studierichting**.

Om toegang tot het EC-platform te krijgen, moet je eerst naar een infosessie komen.

1. De examencommissie SO organiseert een vorm van centrale toetsen op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.
2. Deelnemen aan examens opgezet door de examencommissie SO kan je verschillende keren opnieuw doen. Dit benadrukt de formatieve functie ervan.
3. De examens opgezet door de examencommissie SO hebben een predictieve functie.
4. De examencommissie SO neemt de rol op van instructieverantwoordelijke op het macroniveau van het onderwijskundig referentiekader.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 32

Lees dit stukje inhoud van een website over de doorlichtingen

(<http://www.schooldirect.be/nieuws/secundair-onderwijs/wat-is-nieuw-op-1-september-bij-de-doorlichting>)

Secundair onderwijs

[RSS Feed](#)

11 september 2012

Wat is nieuw op 1 september bij de doorlichting?

Belangrijk!

Vanaf het schooljaar 2012-2013 geven de inspectieteams tijdens een doorlichting meer aandacht aan het naleven van de onderwijsreglementering. Omdat een controle van alle regelgeving onmogelijk is en omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, maakte ze een selectie van de regelgeving die ze tijdens het huidige schooljaar in elke basis- en secundaire school onderzoekt. Deze selectie vind je terug op de site van de onderwijsinspectie. Dit wil echter geenszins zeggen dat je als school niet met alle regelgeving in orde moet zijn. Een inspectieteam kan ook altijd rapporteren over andere regelgeving dan de geselecteerde regelgeving.

Doorlichtingen hebben een specifieke functie in het Vlaamse onderwijs. Beoordeel de volgende stellingen erover, en dit vanuit het thema evaluatie:

1. De resultaten van de doorlichting van verschillende scholen helpen om scholen te vergelijken.
2. De criteria bij de uitvoering en rapportage bij een doorlichting weerspiegelen een normgerichte evaluatie.
3. De zevenjarige doorlichtingen zijn een voorbeeld van accountability in de Vlaamse onderwijscontext.
4. Diversiteit en inclusie zijn een input-factor in een doorlichting in de Vlaamse onderwijscontext.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 33

Lees volgend uittreksel uit De Volkskrant van 4 juni 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen. Het betreft de examenvorm in de CITO toetsen, de centrale examens die op het einde van het secundair onderwijs worden afgenomen.

Meerkeuzevragen in een eindexamen Nederlands: noodzakelijk of onzin?

De meerkeuzevraag is de grootste steen des aanstoots in de kritiek op het examen Nederlands. Een groep hoogleraren stelde in een brief aan het ministerie van Onderwijs dat meerkeuzevragen het maken van een examen tot een kunstje degraderen, waar geen tekstbegrip aan te pas komt. Deskundigen zijn verdeeld.

'Geld is de enige reden dat tekstbegrip op deze manier wordt getoetst', zegt Amos van Gelderen, onderzoeker Taalonderwijs bij het Kohnstamm Instituut en ontwerper van methodes voor het vak Nederlands. 'Om examens met open vragen op een objectieve manier te kunnen nakijken, moet het correctiemodel heel uitgebreid zijn. Het kost veel tijd om zo'n examen te bedenken. Om die reden is ook het onderdeel schrijfvaardigheid ooit uit het examen geschrapt. Daar is geen geld voor.' Ted Sanders, hoogleraar Taalbeheersing aan de universiteit Utrecht vindt de kritiek onterecht (...): 'Meerkeuzevragen zijn de meest objectieve manier om kennis en tekstbegrip te testen. Dat blijkt uit onderzoek.' Dat is ook de opvatting bij het ministerie van Onderwijs, al zijn ze niet per definitie tegen open vragen. Een woordvoerder wijst erop dat van de 17 vragen in het vwo examen van dit jaar er maar 6 meerkeuzevragen waren. Op de open vragen moest de leerling een antwoord geven van minimaal 1 woord en maximaal 30 woorden.

1. Examens met meerkeuzevragen zijn niet geschikt om te toetsen op het toepassingsniveau in de taxonomie van Bloom.
2. Men valt in dit uittreksel de examens met meerkeuzevragen aan op basis van hun zwakkere validiteit.
3. Men valt in dit uittreksel de examens met meerkeuzevragen aan op basis van hun zwakkere betrouwbaarheid.
4. Men valt in dit uittreksel de examens met meerkeuzevragen aan op basis van hun zwakkere validiteit en de zwakkere betrouwbaarheid.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 34

Lees volgend uittreksel uit De Standaard van 4 december 2013 en beoordeel vervolgens de stellingen.

Belg weet zo goed als niets van geldzaken

Tachtig procent van de Belgen weet weinig tot niets over geldzaken en beleggingen.

Kan u uit een lijst van spaarboekjes vliegensvlug de interessantste formule kiezen voor geld dat minder dan een jaar op de rekening blijft staan? Dan bent u een witte raaf. Nauwelijks zes procent van de Belgen slaagt er in om in minder dan een halve minuut de beste van drie aanbiedingen te kiezen. Ook de kennis van pensioensparen, roerende voorheffing en obligaties is ondermaats, blijkt uit een test die internetspaarbank Rabobank.be liet uitvoeren bij meer dan duizend Belgen. (...) Vier op de vijf Belgen halen niet eens de helft op de test. (...)

Het is niet voor het eerst dat blijkt dat de financiële kennis van de Belgen ondermaats is. Bij een gelijkaardige bevraging door Rabobank.be vorig jaar was de Belg ook al gezakt.

Sindsdien is de kennis niet verbeterd, integendeel: het cijfer ging licht achteruit.

De voorbije jaren groeide de consensus dat vooral de financiële en economische geletterdheid van jongeren opgekrikt moet worden. Daarvoor wordt uitdrukkelijk naar de scholen gekeken. (...)

Ook minister van Onderwijs Pascal Smet (SP.A) weet waar de klepel hangt. (...)

Smet lanceerde twee jaar geleden het voorstel om een algemeen vak economie in te voeren, verplicht voor alle leerlingen. Maar de minister werd teruggedrukt door de onderwijskoepels.

Sinds september 2010 is financiële opvoeding wel opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen.

1. De discussie over de “de financiële en economische geletterdheid “ verwijst naar een melioristische visie op het curriculum.
2. Het invoeren van een vak economie garandeert het ontwikkelen van de financiële en economische geletterdheid van studenten.
3. Het opnemen van de financiële en economische geletterdheid in de vakoverschrijdende eindtermen garandeert dat dit in elke school wordt bereikt.
4. De onderzoeksresultaten tonen aan dat de sociale efficiëntiefunctie van het curriculum faalt in de Belgische context.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 35

Situeer de volgende ontwerpstappen in het IDI-model van het "Instructional Design Institute".
Een ontwikkelteam ontwerpt een instructiepakket om racisme bij kinderen (6-10 jaar) aan te pakken.

1. Er wordt gezocht naar "good practices" (goede voorbeelden) die tonen hoe andere scholen in Nederland dit hebben aangepakt. *Dit hoort bij IDI-stap 2.*
2. De problematiek omvat zeer veel thema's (andere feesten, andere eetgewoontes, andere voorkeur voor kapsels, andere manier van wonen, ...). Het is niet doenbaar om alles aan te pakken, daarom focust men op een paar thema's waar de leeftijdsgroep vooral mee te maken krijgt. *Dit hoort bij IDI-stap 4.*
3. Er wordt besloten om een poppenspel uit te werken waarin het verhaal van twee ruziënde kinderen wordt nagespeeld die elkaar uiteindelijk nodig hebben bij een ongeval op weg naar school.
Dit hoort bij IDI-stap 6.
4. Men maakt afspraken met een theatergezelschap en twee lagere scholen van het stedelijk onderwijs om prototypes van een rollenspel uit te werken en te evalueren.
Dit hoort bij IDI-stap 5.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 36

Situeer de volgende ontwerpstappen in het IDI-model van het "Instructional Design Institute".
In het project wordt een aanpak en materiaal ontwikkeld om het lezen van boeken thuis te bevorderen.

Beoordeel in welke mate de volgende ontwerpstappen voor de tools en oplossingen correct gesitueerd worden in het IDI-model:

1. De ontwikkelaars kiezen leesinhouden die door leerlingen van de specifieke leeftijdsgroep zelf zijn ontwikkeld op basis van verhalen van hun ouders en grootouders.
Dit hoort bij IDI-stap 2.
2. Er wordt beslist om een "leesrugzak" te ontwikkelen die leerlingen kunnen meenemen naar huis met de volgende inhoud: een leesboek, een gerelateerd spel, een set handpoppen die de hoofdpersonages uit het spel voorstellen en een muziek CD waarop liedjes bij de inhoud van het boek staan. *Dit hoort bij IDI-stap 4.*
3. Er worden afspraken gemaakt over de selectie van een sample kinderen dat zal meewerken aan een proefonderzoek met prototypes van het "leesrugzakje", georganiseerd door de Universiteit Gent. *Dit hoort bij IDI-stap 6.*
4. De ontwikkelaars interviewen ouders, leerkrachten en kinderen over hun ervaringen met bestaande alternatieve aanpakken rond leesbevordering. *Dit hoort bij IDI-stap 7.*

Maak een keuze uit de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 37

Via de Smart Table kunnen leerlingen op een horizontaal liggend – drukgevoelig - schermoppervlak meetkundige figuren verschuiven om zo een vooropgestelde meetkundige figuur te reconstrueren (tangram spel). De leerlingen werken samen, overleggen, ... Beoordeel de volgende stellingen die deze activiteit situeren binnen de constructivistische visie op leren en instructie.

Beoordeel de volgende stellingen:

1. De activiteit garandeert een enactive leerervaring als basis voor de kennisconstructie.
2. De lerenden bewegen zich in de “social periphery” bij het aanpakken van de puzzel-activiteit.
3. De activiteit bevordert het gebruik van logisch-wiskundige kennis zoals beschreven door Piaget.
4. De Smart Table is een “psychological tool” zoals beschreven door Vygostky.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.**
- D. Alleen stelling 4 is correct

Vraag 38

Lees volgend scenario waarbij de “social learning theorie” (SLT) wordt toegepast. Beoordeel vervolgens de stellingen die op de interpretatie van dit scenario in gaan.

Meester Bart roept Hendrik naar voren. Hendrik is één van de slimmere leerlingen in de klas, maar die graag met andere leerlingen samenwerkt en er geen probleem mee heeft om af en toe grappig uit de hoek te komen. De meester vraagt Hendrik om een vrij moeilijke wiskundeopgave aan het bord op te lossen. De leerkracht helpt wat (geeft enkele hints, doet wat aan prompting) en daardoor lukt het Hendrik om de moeilijke taak goed af te werken. De leerkracht vraagt applaus dat de klasgroep graag geeft. Dan vraagt de meester dat Hendrik een andere leerling uit de klas kiest die een opgave moet oplossen: Jannie wordt gekozen door Hendrik. Maar daarbij vraagt de meester dat Hendrik vooraan blijft en dat hij – zoals de meester had voorgedaan - de Jannie helpt met hints en prompts. Met de hulp van Hendrik lukt het Jannie om de opgave goed uit te werken: opnieuw applaus van de ganse klas. Dan mag Hendrik een tweede leerling naar voren roepen: dat wordt Frederik. De leerkracht geeft opnieuw een pittige opgave; Hendrik geeft waar mogelijk hints en doet aan prompting. De opdracht wordt opnieuw succesvol uitgewerkt: applaus voor Frederik. Dan kiest Hendrik Eva ... Maar wanneer Eva een probleempje krijgt, vraagt de meester nu dat alle andere leerlingen van de klas opschrijven hoe zij Eva zouden helpen ... Hendrik loopt samen met de meester rond en hij mag een prompt/hint gebruiken van andere leerlingen in de klas ...

1. Uit het voorbeeld kan je afleiden dat zeker retentie- en productieprocessen bevorderd worden.
2. De verwachtingen van andere leerlingen of ze zelf de opgave kunnen oplossen (“self-efficacy”) levert een “vicarious experience” op.
3. Het applaus - dat Hendrik krijgt - levert een “vicarious experience” op bij Hendrik.
4. De keuze voor Hendrik (door de leerkracht) is gebaseerd op de “expectations” die andere leerlingen hebben over de mate waarin ze de wiskundeopgaven goed kunnen oplossen.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.**
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Vraag 39

Betrek de volgende tekst over onderwijsopvattingen op het thema m.b.t. de ontologische en epistemologische discussie uit thema 3:

Een studentgecentreerde onderwijsvisie legt de nadruk op de leeractiviteiten van de studenten, die door het didactisch team worden ondersteund. Men kiest een manier van werken die studenten aan het leren zet. De leden van het didactisch team zien hun rol als een coach die studenten begeleidt bij hun activiteiten met het oog op het bereiken van de doelen van een opleidingsonderdeel. Studenten zijn hier actief: het zijn zij die meesterschap bereiken door analyses, oefeningen, reflectie, enzovoort.

Een docentgecentreerde onderwijsvisie daarentegen vertrekt vanuit de expertise van de leden van het didactisch team, die studenten inleiden in een domein. Hier staat de inhoud centraal: het opleidingsonderdeel gaat over een bepaald vakgebied, en de studenten moeten de daarin gebruikte concepten 'gezien' hebben. Het didactisch team neemt de rol op zich om de inhoud te selecteren en zo duidelijk mogelijk bij de studenten aan te brengen. Studenten zijn hier passief: zij moeten de gepresenteerde informatie absorberen.

Beoordeel de volgende stellingen naar aanleiding van deze test:

1. Deze tekst gaat exclusief over specifieke *ontologische* posities over kennis.
2. Deze tekst gaat exclusief over bepaalde *epistemologische* posities over kennis.
3. Deze tekst vertrekt vanuit *ontologische* posities om *epistemologische* posities voor instructie aan te kaarten.
4. Deze tekst vertrekt vanuit *epistemologische* posities om *ontologische* posities voor instructie aan te kaarten.

Kies nu één van de volgende antwoordalternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.**

Vraag 40

Lees volgend uittreksel uit een inleidend artikel. Beoordeel vervolgens de stellingen:

Afrikaanse wiskunde is niet hetzelfde als de onze driedimensionale meetkunde. Voor ons bekende patronen als a, a, b, a, a, b worden in andere culturen niet herkend. Zo denken Mozambikanen aan patronen in visnetten, mandjes en weefsels. Gerard Alberts van de Katholieke universiteit Brabant vraagt zich af of westerse landen niet te veel uitgaan van de aanname dat in Afrika wiskunde geleerd moet worden omdat en op de manier die we zelf belangrijk vinden. In onze samenleving is wiskunde een voorwaarde om deel te nemen aan onze cultuur. Maar dat is niet altijd zo geweest. Vroeger waren Grieks en Latijn juist belangrijk, want daar zou je juist helder door leren denken, was het idee. We moeten uitgaan van de consument. De belevingswereld van de consument is belangrijker dan die van de docent, onderwijst hij Een oud-wiskundedocent in de zaal kan daarover meespreken. In het vroegere Batavia gaf hij wiskundeles aan meisjes op de middelbare school. Ik had het niet over appels en peren, maar over apen en beren. Want dat vonden ze schattig en sprak ze aan. (<http://resource.wur.nl/wetenschap/detail/geen-appels-en-peren-maar-ape-en-beren/>)

1. "Uitgaan van de consument" in de context van dit uittreksel betekent dat we het *realisme* aanhangen als ontologische visie.
2. De nadruk op wiskunde als voorwaarde om deel te nemen aan de cultuur sluit aan bij een *relativistische* ontologie en epistemologie.
3. In dit uittreksel komen enkel *empiricistische* epistemologische posities aan bod.
4. Wanneer een leerkracht verwijst naar "apen en beren" in plaats van "appels en peren" benadrukt hij – volgens dit uittreksel - het belang van een *objectivistische* ontologie.

Kies één van de volgende alternatieven:

- A. Alleen stelling 1 is correct.
- B. Alleen stelling 2 is correct.**
- C. Alleen stelling 3 is correct.
- D. Alleen stelling 4 is correct.

Studentennummer: .....

Naam: .....

Even nadenken?

- Heb je bij alle vragen voldoende nagedacht over de kennisbasis bij kernbegrippen, theorieën en voorbeelden?
- Heb je eventueel die kennisbasis wat gereconstrueerd aan de hand van schema's of tabellen in dit antwoordboekje?
- Heb je het juiste antwoord overgebracht op het roze scoreformulier? Bij ALLE vragen?
- Heb je alles ook in het net overgeschreven in de tweede kolom?
- Ben je niet vergeten op elk blad je studentennummer in te vullen?